

Spis treści

Przedmowa	V
Literatura	XXI
Wykaz skrótów	XXV

CZĘŚĆ OGÓLNA

Dział I. Wiadomości wstępne. Ustawa karna	3
Rozdział I. Prawo karne, jego podział i dotychczasowe reformy.....	5
§ 1. Pojęcie i rodzaje prawa karnego	5
1. Ogólne pojęcie	5
2. Prawo karne materialne, procesowe i wykonawcze	8
3. Wspecjalizowane dziedziny prawa karnego	10
4. Pozakodeksowe prawo karne	12
§ 2. Szczególne cechy i funkcje prawa karnego	13
1. Szczególne cechy	13
2. Funkcje	14
§ 3. Polskie kodyfikacje karne XX w.	17
1. Dziedzictwo Kodeksu karnego z 1932 r.	17
2. Kodeks karny PRL z 1969 r., jego krytyka i zmiany w latach 1989–1995	19
3. Kodeks karny z 1997 r. i jego nowelizacje	20
Rozdział II. Nauka prawa karnego i nauki pokrewne	30
§ 4. Główne kierunki (szkoły) w nowożytnej nauce prawa karnego.....	30
1. Kierunek postępowo-humanitarny Oświecenia	30
2. Szkoła klasyczna	32
3. Szkoła pozytywna (antropologiczna)	33
4. Szkoła socjologiczna	36
5. Kierunek dogmatyczno-normatywny	37
6. Ruch obrony społecznej i filozofia resocjalizacji	37
7. Idea sprawiedliwego karania i inne nurty współczesne	39
§ 5. Współczesna nauka prawa karnego i nauki z nią związane	40
1. Nauka prawa karnego a kryminologia	40
2. Polityka kryminalna i inne nauki kryminologiczne	41
3. Wiktymologia	42
4. Kryminalistyka i nauki pomocnicze	43

Rozdział III. Podstawowe informacje o przestępczości	45
§ 6. Źródła wiedzy o przestępczości	45
1. Miarodajność statystyk i problem „ciemnej liczby”	45
2. Badania wiktyimizacyjne	46
§ 7. Stan przestępczości	48
1. Podstawowe dane statystyczne	48
2. Ocena	51
§ 8. Etiologia przestępczości w kryminologii polskiej	56
1. Przegląd teorii	56
2. Zarys własnej koncepcji	58
Rozdział IV. Ustawa karna, jej budowa i stosowanie	60
§ 9. Ustawa jako źródło prawa karnego	60
1. Zasada <i>nullum crimen sine lege</i> i zakaz analogii	60
2. Rodzaje źródeł prawa karnego	62
§ 10. Struktura przepisów prawa karnego	65
1. Budowa przepisów	65
2. Rodzaje dyspozycji i sankcji	66
§ 11. Wykładnia przepisów	70
1. Wykładnia autentyczna, sądowa i naukowa	70
2. Metody wykładni	72
Rozdział V. Zasady obowiązywania ustawy karnej	75
§ 12. Zasada <i>lex retro non agit</i>	75
§ 13. Obowiązywanie ustawy karnej pod względem czasu	77
1. Czas popełnienia przestępstwa	78
2. Zagadnienia zmiany ustawodawstwa	79
§ 14. Obowiązywanie ustawy karnej co do miejsca i osób	82
1. Zasada terytorialności	83
2. Odpowiedzialność za przestępstwa popełnione za granicą	85
3. Zasada represji wszechświatowej	89
Dział II. Nauka o przestępstwie i zasadach odpowiedzialności	91
Rozdział I. Ogólne pojęcie przestępstwa	93
§ 15. Ustawowa forma i społeczna treść przestępstwa	93
1. Rozwój nauki o istocie przestępstwa	93
2. Zagadnienie społecznej szkodliwości (niebezpieczeństwa) czynu	96
§ 16. Definicja przestępstwa i jej elementy	98
1. Definicja	98
2. Pojęcie czynu	99
3. Bezprawność karna i wina	102
4. Ustawowe znamiona	104
§ 17. Podmiot przestępstwa	105
1. Podmiot przestępstwa według Kodeksu karnego a szczególna odpowiedzialność karna podmiotów zbiorowych	106

2. Nieletni i młodociani	108
3. Przepęstwa powszechne i indywidualne	110
§ 18. Cięzar gatunkowy przepęstwa. Pojęcia zbrodni, występku i wykroczenia	112
Rozdział II. Przedmiot i strona przedmiotowa przepęstwa	115
§ 19. Przedmiot ochrony (zamachu)	115
1. Uwagi ogólne	115
2. Przepęstwa podobne	118
§ 20. Znamiona strony przedmiotowej	118
1. Forma czynu. Warunki odpowiedzialności za zaniechanie	119
2. Przepęstwa materialne, formalne i z narażenia na niebezpieczeństwo	121
3. Pozostałe znamiona	123
§ 21. Kwalifikowane i uprzywilejowane typy przepęstw	124
§ 22. Zagadnienie związku przyczynowego	127
Rozdział III. Strona podmiotowa przepęstwa. Wina i jej formy	132
§ 23. Wina jako podmiotowa podstawa odpowiedzialności	132
§ 24. Teorie winy	135
1. Teoria psychologiczna	135
2. Teorie normatywna i kompleksowa	137
3. Definicja	139
§ 25. Formy winy	140
1. Formy winy umyślnej	141
2. Wina nieumyślna	145
3. Wina kombinowana	147
§ 26. Kwestia stopniowania winy	149
Rozdział IV. Okoliczności uchylające (umniejszające) winę	152
§ 27. Problematyka błędu	152
1. Błąd co do znamion	152
2. Nieświadomość bezprawności	157
3. Błąd co do okoliczności uchylających odpowiedzialność	159
§ 28. Niepoczytalność i poczytalność ograniczona	160
1. Pojęcie niepoczytalności i ograniczonej poczytalności	161
2. Kwestia odpowiedzialności za czyn popełniony w stanie odurzenia	163
§ 29. Anormalna sytuacja motywacyjna	165
1. Rozkaz przełożonego	165
2. Stan wyższej konieczności	168
Rozdział V. Okoliczności uchylające karą bezprawność czynu	170
§ 30. Pojęcie okoliczności uchylających karą bezprawność czynu	170
§ 31. Obrona konieczna	173

1. Pojęcie i warunki	174
2. Przekroczenie granic	178
§ 32. Stan wyższej konieczności jako kontratyp	180
§ 33. Dopuszczalne ryzyko	182
1. Ryzyko nowatorskie	182
2. Ryzyko sportowe	184
§ 34. Szczególne uprawnienia i obowiązki	184
1. Ogólne warunki	185
2. Wychowawcze karcenie małoletnich	186
3. Samopomoc legalna	186
§ 35. Znaczenie zgody pokrzywdzonego	187
§ 36. Zabiegi lecznicze i aborcja	189
1. Pojęcie i warunki zabiegów leczniczych	189
2. Warunki legalności aborcji	191
Rozdział VI. Formy popełnienia przestępstwa	195
§ 37. Stadia realizacji przestępstwa	195
1. Uwagi ogólne	195
2. Usiłowanie	197
3. Usiłowanie nieudolne	201
4. Karalność usiłowania	202
5. Przygotowanie	203
§ 38. Odpowiedzialność za „udział” i współdziałanie w przestępstwie	205
§ 39. Podżeganie i pomocnictwo	207
1. Pojęcie i ogólne warunki odpowiedzialności	207
2. Podżeganie i pomocnictwo do przestępstw indywidualnych	210
§ 40. Sprawstwo i współsprawstwo	212
1. Formy sprawstwa	213
2. Współsprawstwo	214
Rozdział VII. Zbieg przestępstw i zbieg przepisów ustawy	218
§ 41. Prawna jedność przestępstwa	218
1. Przestępstwa złożone i wieloczynowe	219
2. Przestępstwo ciągłe i przestępstwo trwałe	220
3. Czyny współukarane	224
§ 42. Zbieg przestępstw i ciąg przestępstw	225
1. Pojęcie i warunki zbiegu przestępstw	226
2. Kara łączna	228
3. Ciąg przestępstw	232
§ 43. Zbieg przepisów ustawy	233
1. Zbieg pozorny (pomijalny)	233
2. Rzeczywisty zbieg przepisów i problemy jego kwalifikacji prawnej	236

Dział III. Kary i inne środki prawnokarne oraz ich stosowanie	241
Rozdział I. Pojęcie i systematyka kar oraz innych środków prawnokarnych	243
§ 44. Pojęcie kary, jej cele i funkcje	243
1. Ogólne pojęcie kary.....	243
2. Typy racjonalizacji kary	245
3. Istota, cele i funkcje kary	247
§ 45. Środki karne.....	250
1. Pojęcie środków karnych	251
2. Systematyka kar i innych środków karnych	252
§ 46. Zasada humanitaryzmu w stosowaniu kar i środków karnych	255
Rozdział II. Kary	258
§ 47. Problem kary śmierci i jej abolicja	258
1. Proces eliminacji kary śmierci	258
2. Argumenty „przeciw” i „za”	260
3. Moratorium na karę śmierci w Polsce i jej ostateczne uchylenie	262
§ 48. Kara pozbawienia wolności.....	263
1. Historia kary	264
2. Współczesna i przyszła rola kary pozbawienia wolności	266
§ 49. Kara ograniczenia wolności	271
§ 50. Kara grzywny.....	276
1. Uwagi ogólne	277
2. System stawek dziennych	278
§ 51. Modyfikacja kar orzeczonych i kary zastępcze	281
Rozdział III. Środki karne	285
§ 52. Pozbawienie praw oraz zakazy i nakazy.....	285
1. Uwagi ogólne	285
2. Pozbawienie praw publicznych	287
3. Zakaz zajmowania stanowiska, wykonywania zawodu lub prowadzenia określonej działalności gospodarczej	289
4. Zakaz prowadzenia działalności związanej z wychowaniem, leczeniem, edukacją małoletnich lub z opieką nad nimi	290
5. Zakaz przebywania w określonych środowiskach lub miejscach, kontaktowania się z określonymi osobami, zbliżania się do określonych osób lub opuszczania określonego miejsca pobytu bez zgody sądu	291
6. Nakaz okresowego opuszczenia lokalu zajmowanego wspólnie z pokrzywdzonym.....	292
7. Zakaz wstępu na imprezę masową.....	294
8. Zakaz wstępu do ośrodków gier lub uczestnictwa w grach hazardowych	296
§ 53. Zakaz prowadzenia pojazdów.....	297

§ 54. Świadczenie pieniężne	302
§ 55. Podanie wyroku do publicznej wiadomości	304
§ 56. Przepadek przedmiotów i korzyści pochodzących z przestępstwa	306
1. Rodzaje przedmiotów podlegających przepadkowi	307
2. Przepadek korzyści lub jej równowartości	309
§ 57. Naprawienie szkody i nawiązka	315
1. Obowiązek naprawienia szkody	316
2. Nawiązka	318
Rozdział IV. Środki probacyjne	321
§ 58. Pojęcie i formy probacji	321
§ 59. Warunkowe umorzenie postępowania	323
1. Pojęcie, przesłanki stosowania i problem kompetencji	323
2. Obowiązki próby i skutki jej przebiegu	326
§ 60. Warunkowe zawieszenie wykonania kary	328
1. Przesłanki stosowania	329
2. Obowiązki próby i dozór kuratorski	332
3. Skutki przebiegu okresu próby	336
§ 61. Warunkowe przedterminowe zwolnienie	340
1. Przesłanki stosowania	340
2. Obowiązki próby i skutki jej przebiegu	343
Rozdział V. Środki zwalczania recydywy oraz przestępczości zawodowej, zorganizowanej, terrorystycznej i chuligańskiej	346
§ 62. Zagadnienie recydywy	346
1. Pojęcie recydywy i jej kryminogenność	346
2. Zmiany modelu walki z recydywą w latach 1932–1995	348
3. Odpowiedzialność recydywistów w świetle obowiązującego Kodeksu karnego	351
§ 63. Przestępczość zawodowa, zorganizowana i terrorystyczna	354
1. Pojęcie oraz główne cechy	354
2. Środki przeciwdziałania	356
§ 64. Przestępczość o charakterze chuligańskim	360
1. Pojęcie chuligańskiego charakteru czynu	360
2. Zaostrenie odpowiedzialności	362
Rozdział VI. Sądowy wymiar kary i innych środków prawnokarnych	364
§ 65. Ogólne zasady sądowego wymiaru kary (i innych środków prawnokarnych)	364
1. Uwagi ogólne	364
2. Zasada swobody sądu w ramach ustawy	366
3. Zasady humanitaryzmu i indywidualizacji	367
4. Zasada oznaczoności kary i innych środków prawnokarnych oraz nieoznaczoności trwania środków zabezpieczających	368

5. Zasada zaliczania faktycznego pozbawienia wolności na poczet kary oraz faktycznego stosowania środków zapobiegawczych na poczet orzeczonych środków karnych	369
§ 66. Dyrektywy wymiaru kary i innych środków prawnokarnych	371
1. Uwagi wstępne	372
2. Dyrektywy sprawiedliwości kary	373
3. Dyrektywy prewencji indywidualnej i ogólnej	374
4. Problem wzajemnego stosunku dyrektyw	376
5. Dyrektywy szczególne	377
6. Okoliczności wpływające na wymiar kary (i pozostałych środków prawnokarnych)	383
§ 67. Nadzwyczajne złagodzenie kary i odstępianie od jej wymierzenia	385
1. Pojęcie, zakres i przesłanki nadzwyczajnego złagodzenia kary	385
2. Odstąpienie od ukarania	390
§ 68. Praktyka orzekania kar i innych środków prawnokarnych	391
Rozdział VII. Środki zabezpieczające	397
§ 69. Geneza i ewolucja środków zabezpieczających	397
1. Historyczne uwarunkowania	397
2. Regulacje Kodeksu karnego z 1969 r.	398
§ 70. Środki zabezpieczające w pierwotnej wersji Kodeksu karnego z 1997 r.	399
1. Środki o charakterze leczniczo-izolacyjnym i rehabilitacyjnym	400
2. Nielecznicze środki zabezpieczające w pierwotnej wersji KK	403
§ 71. Środki zabezpieczające po nowelizacji z 20.2.2015 r.	404
Rozdział VIII. Środki stosowane wobec nieletnich	410
§ 72. Zasady postępowania w sprawach nieletnich	410
1. Ewolucja prawa karnego dotyczącego nieletnich	411
2. Czyn karalny i demoralizacja jako przesłanki interwencji sądu rodzinnego	413
§ 73. Środki stosowane wobec nieletnich	416
1. Środki wychowawcze	416
2. Środki poprawcze	419
3. Wyjątkowa odpowiedzialność karna nieletnich	420
Rozdział IX. Uchylenie karalności i darowanie kary. Zatarcie skazania	424
§ 74. Okoliczności uchylające karalność	424
1. Immunitety	424
2. Przedawnienie	426
3. Ustawowe klauzule niekaralności	430
§ 75. Abolicja, amnestia i ułaskawienie	431
§ 76. Zatarcie skazania	433

CZĘŚĆ SZCZEGÓLNA

Rozdział I. Wiadomości wstępne	439
§ 77. Systematyka Części szczególnej Kodeksu karnego	439
Rozdział II. Przepęstwa przeciwko pokojowi, ludzkości i przepęstwa wojenne	442
§ 78. Regulacje prawa karnego międzynarodowego	442
§ 79. Przepęstwa przeciwko pokojowi, ludzkości i przepęstwa wojenne w polskim prawie karnym	444
Rozdział III. Przepęstwa przeciwko Rzeczypospolitej Polskiej i jej obronności	451
§ 80. Zagadnienia ogólne	451
1. Ewolucja przepęstw przeciwko państwu	451
2. Założenia Kodeksu karnego z 1997 r.	452
§ 81. Zamach na niepodległość, integralność i bezpieczeństwo państwa	454
1. Zamach stanu	454
2. Zamach na Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej	455
3. Zamach na konstytucyjny organ państwa	456
§ 82. Szpiegostwo i inne przepęstwa na szkodę Rzeczypospolitej Polskiej	458
1. Szpiegostwo	458
2. Dezinformacja wywiadowcza	460
3. Nadużycie zaufania w stosunkach z zagranicą	461
4. Klauzule czynnego żalu	462
5. Ochrona przedstawicieli innych państw i ich symboli	463
§ 83. Przepęstwa przeciwko obronności	464
1. Zamach na jednostkę Sił Zbrojnych	464
2. Służba w obcym wojsku	466
3. Uchylenie się od służby wojskowej lub służby zastępczej	467
Rozdział IV. Przepęstwa przeciwko życiu i zdrowiu	469
§ 84. Zbrodnia zabójstwa	469
1. Zabójstwo w typie podstawowym	469
2. Zabójstwo kwalifikowane	472
§ 85. Uprzywilejowane typy zabójstwa	476
1. Zabójstwo z afektu	476
2. Zabójstwo eutanatyczne	478
3. Zabójstwo noworodka	480
§ 86. Inne przepęstwa przeciwko życiu	482
1. Nakłanianie i pomoc do samobójstwa	482
2. Nieumyślne spowodowanie śmierci	484
§ 87. Karalne przerwanie ciąży (aborcja)	485
§ 88. Spowodowanie uszczerbku na zdrowiu	488

§ 89. Przepięstwa polegające na narażeniu życia lub zdrowia na niebezpieczeństwo	492
1. Bójka i pobicie	492
2. Narażenie na bezpośrednie niebezpieczeństwo	495
3. Nieudzielenie pomocy	496
4. Narażenie na zarażenie wirusem HIV, chorobą weneryczną lub zakaźną	497
5. Szerzenie narkomanii	498
Rozdział V. Przepięstwa przeciwko bezpieczeństwu powszechnemu i środowisku	503
§ 90. Spowodowanie powszechnego zagrożenia	503
1. Uwagi ogólne	503
2. Zdarzenie powszechnie niebezpieczne i bezpośrednie niebezpieczeństwo takiego zdarzenia	505
3. Sprowadzenie stanu powszechnego zagrożenia	507
§ 91. Terroryzm lotniczy lub morski, finansowanie terroryzmu	508
§ 92. Przepięstwa przeciwko środowisku	511
1. Uwagi ogólne	511
2. Spowodowanie zniszczeń w świecie roślinnym lub zwierzęcym	512
3. Zanieczyszczenie środowiska	513
4. Inne zagrożenia	514
Rozdział VI. Przepięstwa przeciwko bezpieczeństwu w komunikacji ...	516
§ 93. Katastrofa i wypadek komunikacyjny	516
1. Katastrofa i wypadek komunikacyjny – kryteria rozróżnienia ..	516
2. Znamiona wypadku komunikacyjnego	518
§ 94. Warunki karalności przestępstw przeciwko bezpieczeństwu w komunikacji	521
1. „Lekki” wypadek w komunikacji – występki czy wykroczenia?	521
2. Nietrzeźwość lub odurzenie kierującego pojazdem oraz ucieczka z miejsca zdarzenia jako przesłanki surowszej karalności	523
3. Inne przestępstwa przeciwko bezpieczeństwu w komunikacji ..	526
Rozdział VII. Przepięstwa przeciwko wolności	530
§ 95. Zagadnienia ogólne	530
§ 96. Bezprawne pozbawienie wolności	532
1. Pozbawienie wolności w typie podstawowym	532
2. Kwalifikowane typy przestępstwa	534
3. Handel ludźmi	535
§ 97. Groźba karalna i zmuszanie	536
1. Groźba karalna	536
2. Zmuszanie do określonego zachowania się	538

§ 98. Naruszenie miru domowego i sfery prywatności	540
1. Naruszenie miru domowego	540
2. Utrwalanie lub rozpowszechnianie wizerunku nagiej osoby	543
Rozdział VIII. Przepięstwa przeciwko wolności i obyczajności w dziedzinie stosunków seksualnych	544
§ 99. Zgwałcenie i inne przepięstwa przeciwko wolności seksualnej ...	544
1. Zgwałcenie i wymuszenie czynności seksualnej	544
2. Kwalifikowane typy przepięstwa	548
3. Wykorzystanie seksualne osoby w stanie nienormalnym, osoby zależnej lub małoletniego	550
§ 100. Kazirodztwo i deprawacja seksualna małoletnich	552
1. Kazirodztwo	552
2. Wykorzystanie seksualne małoletniego	553
3. Zakazany kontakt z małoletnim i zakaz propagowania pedofilii	555
§ 101. Rozpowszechnianie pornografii	556
1. Spór o pojęcie pornografii	557
2. Przesłanki karalności i jej zakres	558
§ 102. Przepięstwa związane z prostytutcją	561
1. Sytuacja prawna prostytutki	561
2. Przepięstwa eksploatacji prostitutky	563
Rozdział IX. Przepięstwa przeciwko rodzinie i opiece	565
§ 103. Prawnokarna ochrona rodziny	565
1. Uwagi ogólne	565
2. Bigamia	566
§ 104. Przepięstwo znęcania się	567
1. Typ podstawowy znęcania się	568
2. Typy kwalifikowane	569
§ 105. Uchylenie się od obowiązku alimentacyjnego	570
§ 106. Przepięstwa przeciwko opiece	573
1. Rozpijanie małoletniego	573
2. Porzucenie i uprowadzenie małoletniego lub osoby nieporadnej	574
3. Organizowanie nielegalnej adopcji	576
Rozdział X. Przepięstwa przeciwko czci, nietykalności i innym prawom jednostki	577
§ 107. Przepięstwa przeciwko czci i nietykalności człowieka	577
1. Zniesławienie	577
2. Zniewaga	580
3. Naruszenie nietykalności cielesnej	582
§ 108. Przepięstwa przeciwko korzystaniu z wolności sumienia i wyznania	583
§ 109. Przepięstwa przeciwko podstawowym prawom pracownika	586

Rozdział XI. Przepięstwa przeciwko mieniu	591
§ 110. Zagadnienia ogólne	591
§ 111. Kradzież i przywłaszczenie	593
1. Uwagi ogólne	594
2. Kradzież	595
3. Kradzież z włamaniem	598
4. Przywłaszczenie	601
§ 112. Rozbój i inne przestęstwa rozbójnicze	602
1. Rozbój	603
2. Kradzież rozbójnicza	605
3. Wymuszenie rozbójnicze	606
§ 113. Oszustwo i przestęstwa pokrewne	607
1. Oszustwo „klasyczne”	607
2. Oszustwo komputerowe	610
3. Szalbierstwo i lichwa	610
§ 114. Paserstwo	611
1. Paserstwo umyślne	612
2. Paserstwo nieumyślne	613
§ 115. Inne przestęstwa przeciwko mieniu	614
1. Zniszczenie lub uszkodzenie cudzej rzeczy	614
2. „Krótkotrwały” zabór pojazdu mechanicznego	615
Rozdział XII. Przepięstwa gospodarcze	618
§ 116. Zagadnienia ogólne	618
1. Przepięstwa gospodarcze w systemie gospodarki scentralizowanej	618
2. Koncepcja przestęstw gospodarczych w systemie gospodarki rynkowej	619
§ 117. Nadużycie zaufania i korupcja gospodarcza	621
1. Przepięstwo nadużycia zaufania	622
2. Przepięstwa korupcyjne	625
§ 118. Oszustwa w obrocie gospodarczym	627
1. Oszustwa kredytowe, subwencyjne i w zakresie zamówień publicznych	628
2. Oszustwo ubezpieczeniowe	631
3. Oszustwo kapitałowe	633
4. Oszustwo handlowe	634
§ 119. Udaremnienie lub utrudnianie przetargu publicznego	635
§ 120. Bankructwo i inne przestęstwa na szkodę wierzycieli	637
1. Bankructwo	637
2. Udaremnianie lub uszczuplanie zaspokojenia wierzycieli	639
3. Faworyzowanie i przekupstwo wierzycieli	641
§ 121. Przepięstwo nierzetelnej dokumentacji działalności gospodarczej	642
§ 122. Przepięstwo „prania pieniędzy”	644

§ 123. Falszerstwo pieniędzy, papierów wartościowych i innych przedmiotów uczestniczących w obrocie	648
1. Uwagi ogólne	648
2. Typy falszerstwa	649
Rozdział XIII. Przepięstwa przeciwko wymiarowi sprawiedliwosci	652
§ 124. Uwagi ogólne	652
§ 125. Falszywe oskarzenie i falszywe zeznania	653
1. Falszywe oskarzenie lub zawiadomienie o przestępcstwie oraz tworzenie falszywych dowodów	654
2. Falszywe zeznania	657
§ 126. Wywieranie nacisku na sąd i utrudnianie postępowania karnego... ..	659
1. Wywieranie nacisku na sąd	660
2. Zmuszanie strony, świadka, biegłego lub tłumacza	661
3. Rozpowszechnianie wiadomości z postępowania karnego	662
4. Poplecznictwo	664
5. Niezawiadomienie o przestępcstwie	666
§ 127. Przepięstwa przeciwko orzeczeniom sądów	668
1. Samouwolnienie się oraz uwolnienie osoby pozbawionej wolności	669
2. Naruszanie zakazów sądowych	671
Rozdział XIV. Przepięstwa przeciwko działalności instytucji państwowych i samorządowych	674
§ 128. Uwagi ogólne	674
§ 129. Nadużycie uprawnień przez funkcjonariusza publicznego	675
1. Pojęcie funkcjonariusza publicznego	676
2. Nadużycie uprawnień	677
§ 130. Łapownictwo i płatna protekcja	680
1. Uwagi ogólne	680
2. Sprzedajność pełniącego funkcję publiczną	681
3. Przekupstwo	683
4. Przepięstwo płatnej protekcji	684
§ 131. Przepięstwa przeciwko funkcjonariuszom i instytucjom publicznym	685
1. Czynna napaść i znieważenie funkcjonariusza	686
2. Zmuszanie i opór wobec czynności służbowej	688
3. Znieważenie oraz zakłócenie działalności organu państwowego lub instytucji	690
4. Przywłaszczenie funkcji publicznej	691
§ 132. Przepięstwa przeciwko wyborom i referendum	692
Rozdział XV. Przepięstwa przeciwko porządkowi publicznemu	696
§ 133. Uwagi ogólne	696
§ 134. Przepięstwa przeciwko pokojowemu współżyciu i wolności zgromadzeń	697

1. Wzięcie zakładnika	698
2. Nawoływanie do przestępstwa lub jego pochwalanie	700
3. Rozpowszechnianie treści lub uczestniczenie w szkoleniu mogące ułatwić popełnienie przestępstwa o charakterze terrorystycznym	701
4. Propaganda faszyzmu, totalitaryzmu oraz aktów nienawiści	702
5. Naruszenie wolności zgromadzeń	703
§ 135. Udział w związkach i zgromadzeniach przestępnych	704
1. Niebezpieczne zbiegowisko publiczne	705
2. Udział w związku lub zorganizowanej grupie przestępnej	706
§ 136. Inne przestępstwa przeciwko porządkowi publicznemu	710
1. Kradzież i dewastowanie elementów sieci i linii przesyłowych lub komunikacyjnych	710
2. Nielegalne posiadanie lub wyrób broni palnej	711
3. Nielegalne przekroczenie granicy lub pobyt	713
4. Znieważenie pomnika lub miejsca spoczynku	715
Rozdział XVI. Przestępstwa przeciwko ochronie informacji i dokumentom	716
§ 137. Przestępstwa przeciwko ochronie informacji stanowiących tajemnicę państwową, służbową lub zawodową	716
1. Ochrona informacji stanowiących tajemnicę państwową (tajnych)	716
2. Ochrona informacji stanowiących tajemnicę służbową lub zawodową	718
§ 138. Przestępstwa godzące w tajemnicę informacji i dostęp do informacji	721
1. Naruszenie tajemnicy informacji i sfery prywatności	721
2. Utrudnianie dostępu do informacji oraz niszczenie, zmienianie lub bezprawne wykorzystanie danych informatycznych	723
§ 139. Przestępstwa przeciwko wiarygodności dokumentów	725
1. Uwagi ogólne	725
2. Fałszerstwo dokumentu	727
3. Poświadczenie nieprawdy	728
4. Niszczenie dokumentów i znaków granicznych	730
5. Przestępstwa przeciwko dokumentom tożsamości	731
6. Przestępstwa związane z fakturami VAT	732
Indeks rzeczowy	741